

Posebni izzivi pri pouku slovenščine

Renata Debeljak

Osnovna šola Olge Meglič Ptuj, Slovenija, renata.debeljak@olgica.si

DOI: <https://doi.org/10.18690/um.ff.12.2022.5>

ISBN: 978-961-286-669-3

V prispevku z naslovom *Posebni izzivi pri pouku slovenščine* predstavljam obravnavo Klopčičeve domovinske pesmi *Mary se predstavi* v sedmem razredu ter tako opozoriti na psihološko, socialno in fiziološko različnost učencev in učenk znotraj enega razreda. Izbrana tema in književno delo sta bili odličen primer, ki mi je služil, da sem lahko preko obravnave pesmi vse učence integrirala v sam učni proces, pri tem pa skozi individualizacijo in diferenciacijo upoštevala njihove želje, interese, narodnost, kulturo, veroizpoved, navade, materni jezik idr., obenem pa izzvala v učencih in učenkah interes in ozaveščanje, da pomeni biti drugačen nekaj pozitivnega, nas bogati in daje slehernemu učencu, učenki dodano vrednost.

Ključne besede: osnovna šola, slovenska književnost, učenci in učenke, drugačnost, izseljenstvo, materni jezik.

In the paper entitled *Special Challenges in Slovene Classes* the author wants to present the process of teaching a patriotic poem *Mary se predstavi* (Eng. "Mary Introduces Herself") written by Mile Klopčič to the 7th grade primary school pupils and hence present the psychological, social and physiological varieties of the 7th grade pupils within themselves by forming unity in one class. The theme selected and the poem have allowed the author to integrate all the pupils into the learning process and at the same time, i. e. through individualisation and differentiation, taking their wishes, interests, nationality, culture, religion, customs, mother tongue etc. into consideration. This has also enabled the pupils to trigger their interest and raise the awareness that being different is actually something positive, it enriches us and brings an added value to each and every pupil.

Keywords: primary school, Slovene literature, pupils, variety, emigrants, mother tongue.

1 Uvod

Pri pouku slovenščine, kot tudi pri ostalih predmetih, predstavljajo poseben izziv učenci priseljenci in učenke prisljenke, kajti v slovenskih šolah se srečujemo s kulturno, etično in versko različnostjo, z mešanico različnih kultur, zato mora šola vse učence in učenke vzgajati in izobraževati v smeri,

da razvija toleranco, sodelovalno učenje in kulturno strpnost. Resman (2003) definira takšno obliko vzgoje in izobraževanja kot interkulturalno pedagogiko. Temeljna cilja interkulturalne (medkulturalne) pedagogike sta dva, in sicer enake možnosti za vse učence, učenke in vzgoja za življenje v medkulturalni družbi (šoli). In ravno učitelji in učiteljice smo v sodobni šoli glavni akterji pri utrjevanju medkulturalnosti; naloga učitelja, učiteljice je vzpostavljanje pozitivnega, produktivnega, inkluzivnega, skrbnega in harmoničnega okolja. Z vzpostavljanjem takšnega okolja preprečuje motnje v učnem procesu, spodbuja učenje, učne dosežke učencev in ustvarja pozitivno klimo (Pšunder 2011: 19).

Učitelj, učiteljica je torej oblikovalec, oblikovalka in usmerjevalec, usmerjevalka pedagoškega procesa, zato je njegova, njena vloga pri vključevanju učenca priseljenca, učenke priseljenke zelo pomembna (Globovčan 2015). Učitelji in učiteljice se dnevno srečujemo z vprašanji, kako učenca priseljenca, učenko priseljenko čim hitreje vključiti v učni proces, kako mu, ji približati snov, ga, jo motivirati za delo in ga, jo oceniti. Zato moramo učitelji in učiteljice v razredih z učenci priseljenci in učenkami priseljenkami pouk prilagajati in uporabljati tiste učne metode ter stile, ki omogočajo aktivno vključenost učencev priseljencev in učenk priseljenk v posamezno učno uro. To pa predstavlja pri načrtovanju pouka tudi poseben izziv.

2 Medkulturalnost v šoli

Šole se danes soočajo s priseljevanjem otrok iz različnih jezikovnih okolij, ti otroci pa se soočajo z novim jezikom, kulturo in z integracijo. Zato lahko danes govorimo o večkulturalnosti v šoli ali medkulturalni šoli. In ko govorimo o večkulturalnosti, mislimo na prisotnost in sobivanje različnih kultur znotraj posamezne družbe (tudi šole), čeprav Vižintin (2013: 143) raje kot besedo večkulturalnost uporablja termin medkulturalnost, saj »*medkulturalnost poudarja sodelovanje med različnimi skupnostmi v večkulturalni, večjezični, večverski in večetnični družbi*«. Pri tem je pomembno dodati, da se medkulturalnost na šoli navezuje na vse učence, učenke, učitelje, učiteljice in druge pedagoške delavce, delavke.

Naša šola je srednje velika (nekaj manj kot 400 učencev in učenk) in vsako leto se k nam vpiše tudi nekaj učencev, učenk iz drugih držav, največ iz Severne Makedonije, Srbije, Bosne in Hercegovine. Učenci priseljenci in učenke priseljenke imajo pravico do prilagoditev v šoli največ dve šolski

leti, najpomembnejši pa sta strpnost sošolcev in sošolk ter uspešna integracija otrok priseljencev v šolo, saj sta to predpogoja za kakovostno delo, njihov uspeh in zadovoljstvo vseh udeležencev in udeleženk.

Težave oz. ovire, ki se pojavijo ob sprejemu otroka priseljenca v razred (šolo), so:

- nepoznavanje jezika in s tem nerazumevanje;
- druga kultura;
- druge navade;
- edini stik s slovenščino imajo v šoli, saj doma govorijo svoj materni jezik, zato so problematične tudi počitnice, ko po dva meseca sploh nimajo stika s slovenščino in pogosto z novim šolskim letom začnemo s poučevanjem te od začetka;
- slaba odzivnost ali neodzivnost staršev, s tem povezana pa tudi nezainteresiranost.

3 Posebni izzivi pri pouku slovenščine

Pouk je namenjen učencem in učenkam, zato je treba izbrati način pouka, kjer bo učitelj, učiteljica zgolj usmerjevalec, usmerjevalka ter bodo učenci in učenke kolikor se le da aktivni deležniki, deležnice. Treba je izdelati spodbudno učno okolje, izbrati aktivne oblike in metode dela glede na učenčevo, učenkino recepcijsko zmožnost, horizont pričakovanja, kriterije za izbiro in oblikovanje snovi ter teme in postopke za osvojitve teh. Učitelj, učiteljica mora biti pri uporabi, kombiniranju in modificiranju učnih metod in oblik ustvarjalen in fleksibilen, natančno mora poznati učno vsebino, njen obseg in globino; imeti mora sposobnosti analiziranja učne vsebine in prilagajanja učnih ciljev posameznim učencem in učenkam.

Pouk slovenščine, ki je razdeljen na pouk književnosti in jezika, omogoča ravno zaradi svoje raznolikosti snovi fleksibilnost pri sami izvedbi tako glede metod, strategij kot tudi dejavnosti. Pri tem upošteva učitelj, učiteljica notranjo in zunanjo diferenciacijo ter individualizacijo; pri notranji diferenciaciji učitelj, učiteljica diferencira delo z učenci in učenkami glede na njihove zmožnosti, predznanje, potrebe, interese in želje. Pri tem pa mora upoštevati tudi sledeče razlike, ki se pri pouku slovenščine med učenci kažejo v:

- (a) jezikovnem razvoju,
- (b) bralnem razvoju,
- (c) motivaciji za branje,

- (č) interesu za branje,
- (d) stališču/odnosu do branja,
- (e) literarnoreceptijskem razvoju
- (f) in obzorju/horizontu pričakovanj.

Še posebej pouk književnosti se lahko organizira in izvede tako, da so vsi učenci in učenke aktivno vpeti v delo, tako da z raznolikim diferenciranim in individualiziranim učiteljevim, učiteljičinim pristopom, pri katerem upošteva učitelj, učiteljica specifičnost in drugačnost slehernega učenca, učenke, doseže zastavljene cilje.

3.1 Pesem *Mary se predstavi* kot dober primer medkulturnosti pri pouku slovenske književnosti

Da so v določenem razredu učenci, učenke s posebnimi potrebami, nadarjeni, nadarjene itd., je nekaj povsem običajnega in take vrste drugačnost učenci sprejemajo brez težav. Kot učiteljica pa opažam, da včasih premalo prikažemo drugačnost učenca, ki se je prešolal bodisi iz drugega kraja ali celo iz tujine. Učenci in učenke, da ne bo pomote, tudi pri taki drugačnosti nimajo težav in učenke, učenke sprejemajo, menim pa, da se drugačna kultura, veroizpoved in navade, ki jih takšen učenec ali učenka prinese s seboj, premalo integrira v pouk, saj lahko to prinese drugim učencem in učenkam nova spoznanja, znanja in morebiti zbudi interes za nadaljnje raziskovanje.

Kot učiteljica sem prepričana, da se da skozi obravnavo snovi učence in učenke povezati, predstaviti specifike, razlike in to tako, da postane drugačnost (medkulturnost) med učenci zgolj nekaj pozitivnega in lahko razred vsestransko obogati. Ker svoj razred zelo dobro poznam in s tem tudi vse posebnosti in »drugačnosti« učenecv in učenk, ki jih v omenjenem sedmem razredu ni malo, je ravno pouk književnosti lahko pogosto organiziran na izjemno zanimiv način, predvsem se da pogosto uporabiti veliko različnih učnih metod v različnih fazah posamezne ure.

V nadaljevanju bo predstavljen primer učne ure, ko sem v sedmem razredu obravnavala pesem Mileta Klopčiča: *Mary se predstavi*, pri tem pa upoštevala psihološke, socialne in kulturne razlike med učenci in učenkami. Zato je ravno pesem *Mary se predstavi* primer dobre prakse in odličen pokazatelj cilja, ki sem ga želela doseči – prikazati drugačnost učenecv in učenk na različnih področjih kot prednost v življenju in tudi v razredu.

V omenjenem sedmem razredu je poleg drugih učencev in učenk tudi nekaj učencev priseljencev in učenk priseljenk:

- dva učenca iz Severne Makedonije (od tega je učenkin materni jezik turški, učenčev pa albanski),
- en učenec s Kitajske,
- dva učenca iz Bosne in Hercegovine (učenka je prišla januarja, učenec na začetku šolskega leta).

3.2 Obravnava Klopčičeve pesmi *Mary se predstavi*

Pesem *Mary se predstavi* spada med pesmi z domovinsko tematiko, s katero učenci in učenke spoznajo zunajliterarne vzroke (izseljevanje Slovencev in Slovenk konec 19. in na začetku 20. stoletja), zaznajo ljubezen do (svoje) domovine, naroda, kulture ... Vsebina pesmi govori o deklici, ki je Slovenijo zapustila kot majhna Marica, saj se je družina iz ekonomskih vzrokov preselila v ZDA (Detroit). Sedaj se kot Mary po dolgih letih le mračno spominja kraja, kjer je bila doma. Predvsem omemba očetove tesnobe, v kateri se skrivata ljubezen do domovine in domotožje, predstavlja temelj za globinsko obravnavo in hkrati izhodišče za učenčevo, učenkino individualno vrednotenje, izražanje mnenja, stališča do domovine in morebiti tudi izkušenj glede preseljevanja in izseljevanja.

Zastavljeni cilji, za katere sem želela, da bi jih učenci in učenke dosegli, so bili naslednji:

Učenec, učenka:

- s posebej oblikovanim govorom ponazori razpoloženje in dogajanje v besedilu,
- najde bistvene prvine književnega besedila (upošteva neposredne in posredne besedilne signale),
- imenuje avtorja; prepozna, izpostavi značilnosti in na podlagi teh poimenuje lirskega izpovedovalca,
- izrazi svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje posameznih prvin besedila,
- obnovi/povzame dogajanje,
- sintetizira spoznanja o besedilu ter oblikuje vrednostne sodbe; spoznanja in sodbe primerja s sošolci in sošolkami, jih utemelji, ponazori in zagovarja,
- našteje značilnosti značaja lirskega izpovedovalca, poudari njegove psihološke motive za ravnanje,

- izrazi sporočilo in temo književnega besedila, prepozna zgodovinsko snov,
- upovedi čutnodomišljajske predstave kraja dogajanja,
- v pesmi najde slogovna sredstva in jih poimenuje,
- poimenuje, ponazori in opiše slogovni postopek v književnem besedilu (oris, označevanje, pripovedovanje),
- pozna, razume in uporablja literarnovedne izraze.

Obravnava pesmi *Mary se predstavi* je potekala tri šolske ure, saj je tako lažje uporabiti različne učne strategije in načine pouka, pri katerih sodelujejo vsi učenci in učenke v raznolikih dejavnostih (okrogla miza, debata, igra vlog idr.), za katere potrebujejo tudi več časa.

1. ura

V uvodni motivaciji, kjer so učenci in učenke na listke zapisali, kaj razumejo pod besedo *IZSELJENSTVO*, je vsak, vsaka prebral svoje razumevanje besede in sproti smo razumevanje učencev, učenk tudi komentirali. Ker učenci in učenke pri predmetu zgodovina v sedmem razredu še ne obravnavajo vsebin s konca 19. oz. začetka 20. stoletja, je bilo njihovo predznanje o izseljevanju Slovencev in Sloveneskopo. Zato so temo obravnavali tudi izjemoma pri zgodovini, sama pa sem jih pri nadaljnjem pogovoru spodbujala z vprašanji: *Kaj že veste o izseljenstvu?; Kakšni so razlogi za selitev iz domovine?; Kdaj so se Slovenci najbolj množično izseljevali v tujino?; Kam natančno so odhajali?; Veste, kaj pomeni beseda »eldorado«?; So se imeli namen vrniti nazaj?; So se res vrnil? ...* Lažje jim je bilo se pogovarjati o trenutnih migracijah zaradi vojn (Sirija idr.). Pogovor smo sklenili z ugotovitvijo, da izseljevanje iz domovine oz. preseljevanje v tuje kraje in države za ljudi v večini primerov ni nekaj pozitivnega. Pri tem mi je bilo zelo pomembno, da so tisti učenci in učenke, ki so se preselili iz druge pokrajine ali iz svoje države v Slovenijo, povedali svoje izkušnje selitve. Na srečo so bili učenci in učenke zelo odprti in so z veseljem pripovedovali o svojih izkušnjah, ki pa niso bile zgolj lepe, saj so bili iztrgani iz svojega okolja, države, doma in prišli v drugačno okolje z drugačno kulturo, jezikom, navadami idr.

Sklep sem navezala na pesem, ki je bila predmet obravnave, zato sem prosila učence in učenke, da vzamejo *DZ Od glasov do knjižnih svetov 7* (stran 134) in preberejo pesem po tiho.

Mile Klopčič: *Mary se predstavi*¹

*Preveč nikar ne izprašuj.
V Detroitu sem doma, 14 sem stara,
z imenom Mary. Če spomin ne vara,
bila rojena sem nekje ob Savi.
A res ne vem, kako se kraju pravi,
tako je daleč in ves tuj.*

*Če bi hoteli, naj še več povem,
bi zmedli me, to vam priznam.
Odkar smo dom svoj zapustili,
smo ga otroci pozabili.
Kako bilo je, več ne vem,
in rodnih krajev ne poznam.*

*A mati pravi, da je tam lepo,
da stanovali smo v dolini,
v naselju majhnem pod goro.
V pobočju v soncu njive so ležale,
ob vodi noč in dan so mleli mlini
in stópe so do zore topotale.*

*Na majhnih oknih rože so cvetele:
vodenke, naglji in pasijonke.
Ob koči v vrtcu smo imeli grede,
na njih gartrože, pušpan in potonke.
Od daleč že je vabil vonj rezede
in s cveta spet na cvet hitele so čebele.*

*Vendar prekratko nam bilo je polje,
in oče je odšel čez morje v svet.
Prišlo je pismo: »... in vam sporočim,
v Ameriki je za spoznanje bolje ...«
Prodali so – in šli za njim.
Tegá je zdaj že mnogo let.*

*Še to: očeta včasih mati vpraša:
»Kaj praviš, ali še stoji tam mlin
in še sloni pod bregom kočja naša?«
A oče mrk ne reče nič.
Bila sem Marica, to ves je moj spomin,
a tu se pišem Mary Sustersich.*

Po prvih vtisih, ki so jih izrazili nekateri učenci, učenke, smo pesem prebrali še na glas. Pogovor o pesmi je bil namenjen razumevanju te in razlagi neznanih pojmov (npr. gartrože = vrtnice idr.).

Sledila je interpretacija pesmi po didaktični metodi sodelovalno učenje, ko so bili učenci in učenke razporejeni v pet heterogenih skupin (v posameznih skupinah so bili mešano fantje in dekleta, npr. učenec z nižjimi sposobnostmi, učenka priseljenka), s tem pa so se srečali z drugačnostjo, ki je pomenila v posamezni skupini izhodišče za razvijanje možnosti, in sicer naučiti se spoštovati in upoštevati drugačnost v medsebojnih odnosih. Naloge, ki so jih čakale na mizah, so bile sestavljene tako, da so morali sodelovati vsi učenci in učenke posamezne skupine. Naloge so se nanašale na miselne procese, analizo, sintezo, vrednotenje, pri tem pa so uporabljali različne strategije, kot npr. miselni vzorec, skica, konkretni primer, primerjava, utemeljevanje, razlaga, oznaka glavne književne osebe, poustvarjanje besedila idr. Čas za delo je bil omejen na 15 minut, saj sem želela predvsem doseči, da bi rezultat oz. odgovor pri določenih nalogah pripeljal do različnih in nasprotujočih si mnenj, stališč, rešitev, saj bi t. i. konflikt na miselni ravni pripeljal do tega, da bi učenci začeli razmišljati na drugačen način,

¹ Petra Kodre, 2013: *Od glasov do knjižnih svetov* 7. Ljubljana: Rokus Klett. 133–135.

kritično vrednotiti lastne poglede in jih primerjati s pogledi drugih. Cilj je bil dosežen, saj so se skupine pri določenih odgovorih močno razlikovale, zato je sledila zanimiva debata.

2. in 3. ura

Ker sem želela medkulturnost v razredu uporabiti tudi pri nadaljnjem delu, sem tudi naslednji dve uri diferencirala in individualizirala, in sicer so učenci in učenke delali v skupini, individualno ali v paru:

- (1) Učenka iz Severne Makedonije prevede pesem v turščino.
- (2) Učenec iz Severne Makedonije prevede pesem v makedonščino in jo zapiše v cirilici.
- (3) Učenka iz Bosne in Hercegovine prevede pesem v bosanščino.
- (4) Učenec s Kitajske poskusi prevesti pesem v kitajščino.
- (5) V paru napišeta učenki pismo Mary Sustersich in ji v njem razložita, kakšna je Slovenija danes.
- (6) Učenec piše pismo svojim sorodnikom v tujino.
- (7) Učenka piše kot Mary pismo iz Detroita nekomu iz razreda.
- (8) Nadarjena učenca poskusita narediti zapis o pesmi, ki ga potem tudi predstavita v programu Powerpoint.
- (9) Učenka piše Mary pesem z naslovom *Moja Slovenija*.
- (10) Učenci v skupini naredijo pregleden zapis o avtorju ter o problemu izseljevanja Slovencev konec 19. in začetku 20. stoletja.
- (11) Učenka, ki se je prešolala k nam iz Gorenjske, opiše prijateljici iz otroških dni svoje doživljanje prešolanja, prejšnjega doma in sedanjega.
- (12) Učenca v paru obnovita pesem v največ 6 povedih in to slikovno upodobita (najmanj 6 slik s kratkim besedilom).
- (13) Učenka vstopi v razred kot nova učenka Mary, sledi sprejem in integracija v razred.

Vse skupine in posamezniki ter posameznice so imeli 30 minut časa. Nato je sledila predstavitev dela pred razredom (preostanek te ure in naslednja):

- (1) Najprej smo poslušali prevode pesmi.
- (2) Nato je sledil povzetek pesmi in ilustrativna upodobitev.
- (3) Sledilo je branje pisem.
- (4) Nato smo spoznali Mary, ki je postala naša nova učenka. V tej predstavitvi je učenka prebrala svojo pesem, ki jo je napisala Mary.

- (5) V nadaljevanju smo poslušali prispevek o problemu izseljevanja Slovencev in Slovenk konec 19. in začetku 20. stoletja ter predstavitev avtorja.
- (6) Nazadnje sta učenca v programu Powerpoint razložila zapis pesmi, ki sta ga pripravila za sošolce in sošolke.

Po vsaki predstavitvi so sledili kratki komentarji in mnenja učencev in učenek, saj razmišljajo različno in imajo tudi zelo raznolike poglede. Nato so si učenci in učenke zapisali snov v zvezek.

3.3 Medpredmetno povezovanje

Obravnavo omenjene pesmi je lahko izhodišče za medpredmetno povezovanje, ki je smiselno takrat, ko se lahko znanje enega predmeta učinkovito uporabi pri drugem predmetu. Tako sem se že pred leti odločila pri obravnavi pesmi *Mary se predstavi* sodelovati s predmetom angleščina, kjer učenci in učenke obravnavano pesem prevedejo v angleščino, naredijo v angleščini povzetek, pišejo v angleščini pismo Mary idr. Naštete možnosti razporedi učitelj, učiteljica angleščine glede na učenčeve, učenkine zmožnosti in znanje angleščine. Drugo medpredmetno sodelovanje poteka s predmetom zgodovina, kjer učenci in učenke pregledno obravnavajo temo izseljevanje Slovencev in Slovenk konec 19. in začetku 20. stoletja ter vzroke za to.

4 Evalvacija in zaključek

Obravnavo pesmi *Mary se predstavi* v 7. razredu predstavlja odličen primer, kako skozi proces pridobivanja novih znanj prikazati drugačnost in medkulturnost učencev tega razreda. Predvsem v drugi in tretji uri so se lepo videle socialne in psihološke razlike kot prednost, saj je učence in učenke npr. prevod pesmi v turščino izjemno navdušil, prav tako je izjemno zanimanje zbudil zapis pesmi v cirilici. Pri tem so učenci in učenke začeli zapisovati svoja imena in priimke v cirilici ali so kar ponavljali izgovorjavo v turščini in makedonščini. Uživali so ob nastopu učenke, ki se je predstavila kot Mary, v pismih pa so učenci in učenke spoznali tudi tegobe, žalost in posledice, ki jih s seboj prinaša preseljevanje ali izseljevanje. Veliko pozornost so namenili učenci in učenke tudi predstavitvi tem izseljevanja Slovencev in Slovenk ter pripravi zapisa za v zvezek, kjer so budno spremljali, če je v povzetku zajeto vse bistveno.

Poglavitni cilj obravnave pesmi *Mary se predstavi* je bil z različnimi učnimi metodami, strategijami in dejavnostmi poudariti, vključiti in uporabiti različnost oz. drugačnost med učenci in učenkami, ki je v razredu tista dodana vrednost in lahko pomeni zgolj nekaj pozitivnega, saj različni izvor učencev in učenk ter s tem drugačne kultura, veroizpoved, navade, različnost med spoloma in tudi starost učencev, njihove sposobnosti, interesi in želje obogatijo učni proces, katerega aktivni člani in članice so s svojim osebnim stališčem, mnenjem, pogledom, vrednotenjem in kritičnim presojanjem ravno učenci in učenke sami.

Viri in literatura

Matejka GLOBOVČAN, 2015: *Uspešno vključevanje učencev priseljencev v osnovno šolo*. Magistrsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

Petra KODRE, 2013: *Od glasov do knjižnih svetov 7*. Ljubljana: Rokus Klett. 133–135.

Mojca POZNANOVIČ JEZERŠEK idr., 2018: *Program osnovna šola, Slovenščina*. Učni načrt. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_slovenscina.pdf; pridobljeno 29. 12. 2019.

Majda PŠUNDER, 2011: *Vodenje razreda*. (Mednarodna knjižnica Zora, 82) Maribor: Mednarodna založba oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta.

Metod RESMAN, 2003: *Interkulturalna vzgoja in svetovanje*. Ljubljana, Sodobna pedagogika, 1, 60–79.

Marijanca Ajša VIŽINTIN, 2013: *Vključevanje otrok priseljencev prve generacije in medkulturni dialog v slovenski osnovni šoli*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

Summary

In the paper entitled *Special Challenges in Slovene Classes* the author wants to present the process of teaching a patriotic poem *Mary se predstavi* (Eng. “*Mary Introduces Herself*”) written by Mile Klopčič to the 7th grade primary school pupils. In the process, the teacher considers and actively includes migrant pupils from Bosnia and Herzegovina, North Macedonia and China.

Slovene schools are faced with cultural, ethnic and religious diversity and culture mixing, that is why it is their obligation to educate all the pupils in a way to become culturally tolerant and able to learn cooperatively. Resman (2003) defines this kind of education as intercultural pedagogy. There are two main aims in intercultural pedagogy: (1) the same possibilities for all the pupils, and (2) education for life in intercultural

society (school). It is the teachers who are the main actors in intercultural education in a modern school. The role of a teacher is to set up a positive, productive, inclusive, attentive and harmonious environment. In doing so, they help preventing any interruptions in learning and they stimulate learning, pupils' achievements and create a positive environment (Pšunder 2011: 19).

Teachers are the creators of the pedagogical process, that is why their role in migrant inclusion is of key importance (Globovčan 2015). Therefore, the teachers are constantly faced with questions such as how to include migrant pupils into the pedagogical process as fast as possible, how to motivate and assess them. Teachers need to adapt their teaching in classes which include migrant pupils by using different teaching methods and styles, which allow migrant students to be actively included in the pedagogical process. This can present a special challenge.

The poem *Mary se predstavi* and the theme *domoljubje v poeziji* (Eng. *Patriotism in Poetry*) are an excellent example of how to integrate migrant pupils in teaching literature. In the poem, the pupils get to know a Slovene girl named Marica, who was, together with her family, forced to leave her homeland and find her happiness in the faraway land of America due to difficult economic situation. As a teenager, Mary barely remembers her home somewhere near the Sava river.

Differentiation and individualisation have allowed the teacher to include the wishes, interests, nationality, culture, religion, customs, mother tongues of all the pupils, but at the same time, the migrant pupils were not only observers but rather active creators of the pedagogical process. The study of the poem allowed the pupils to get to know themselves, their schoolfriends and their differences while expressing their own opinions, points of view, values and critical perceptions. In the end, they realised that being different is something positive, which not only increases the interests but also enriches them and gives each and every pupil an added value.